

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Роущена Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРИСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ Є ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Кріпак Антон В'ячеславович

здобувач ступеня доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ

Збільшення виробництва зерна залишається в усьому світі одним із актуальних завдань сільського господарства. Істотне значення має підвищення врожайності такої культури, як озима пшениця на основі науково-обґрунтованих систем землеробства та вдосконалення її захисту від шкідливих організмів.

З часу першого опису в 1826 році та виявлення її шкодочинності на пшениці в 1914 році, до сьогодні, визначення видової належності чорної пшеничної мухи завжди було проблематичним [2]. Незважаючи на те, що злакові мухи роду Форбія (*Phorbia*) описані ще в XIX столітті, їх систематика, через труднощі визначення мух, тривалий час залишалася нерозробленою.

Перші відомості про біологію чорної пшеничної мухи були викладені в роботі М.В. Курдюмова (1914) та О.В. Знаменського (1921, 1923) [1,2]

Одним із найважливіших біологічних факторів, що регулюють рівень динаміки чисельності та шкідливості фітофагів, є комплекс природних ентомофагів. Істотна роль ентомофагів у регуляції чисельності та шкідливості мух-фітофагів у посівах озимої пшениці відзначається у роботах А. В. Знаменського (1924) [1].

Біологія та екологія ентомофагів пшеничної мухи висвітлена в багатьох наукових працях як вітчизняних так і зарубіжних вчених. За даними Т. Рагга, зараженість пупаріїв пшеничної мухи браконідом *Phaenocarpa pullata* досягала в Норвегії 30 %. Як паразит пшеничної мухи автор відзначив також їхневмоніда *Phygadeim* sp., який надає перевагу іншим господарям, а пупарії пшеничної мухи заражає випадково. В личинках пшеничної мухи виявили паразитування ентомопатогенних нематод. Кількість в одній личинці досягала 30-40 особин. На сьогодні відомо, що нематоди як вражають у природі пшеничну муху, можуть використовуватися і для боротьби з нею. Як паразит багатьох квіткових мух широко відомий стафілін *Aleochara bilineata* Gull. На сьогодні найважливішими з усіх біологічних агентів, які впливають чисельність пшеничної мухи, вважають ктирів (Diptera, Asilidae) [2]. Імаго ктир під час

відкладання яєць знищують самок пшеничної мухи також крім імаго ктиря, активними хижаками є і їх личинки. За даними багаторічних досліджень відомо, що ентомофагами чорної пшеничної мухи є також павуки, туруни, мурахи, які знищують яйця та личинок фітофага.

Тому корисна роль ентомофагів може бути посилена шляхом спрямованих агротехнічних заходів, обмеження хімічних обробок на зернових культурах та інших заходів щодо збереження та активізації корисної ентомофауни

Нині здійснюється поступовий перехід від придушення розвитку окремих шкідливих організмів до оптимізації фітосанітарного стану агробіоценозів. Реалізація такого підходу потребує великого обсягу інформації, основу якої складають відомості про вплив на формування врожаю шкідників, хвороб, бур'янів.

Стратегія сучасного захисту рослин спрямовано створення оптимальних умов розвитку сільськогосподарських культур. Агротехнічний метод в інтегрованій системі управління фітосанітарним станом агроєкосистем є основним, має високий фітосанітарний потенціал і при його науково обґрунтованому використанні можна досягти суттєвого зниження чисельності шкідників.

У принципі, кожен агроприйом має певну фітосанітарну спрямованість. Агротехнічний метод, на відміну від хімічного та біологічного, впливає на фітосанітарну екосистему не лише протягом вегетаційного періоду, а й у наступні роки.

Дотримання агротехнічних прийомів та сівозмін, використання стійких сортів та здорового посівного матеріалу, технологій вирощування дозволяють стримувати розвиток шкідливих організмів на рівні, що не перевищує порогів шкодочинності

Список використаної джерел

1. <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-77927639/77927639>
2. <https://aoplatforma.com/reference/diseases/page/gnil-corna-abo-alternarioz-morkva?srsltid=AfmBOoqQWhUSM-8PLj8HpYWLygLVZefXNbHnpAvJC80l-OJgVtACN-Wz>